

הכבד וכיס המרה - הכימאים של גופנו

הכבד וכיס המרה שצמוד לו אחראים ביחד לריתמוס של בניה ופירוק הפועל בגופנו. כיצד הם פועלים מנקודת מבט מדעית-רוחית, ואיך נשמור על תפקוד תקין שלהם? מאמר שני ואחרון

יצירת נוזל המרה

לפי מדע הרוח, חומרים מרים מאפשרים את הפעולה של הגוף האסטראלי (גוף הנפש) על הגוף האתר (גוף החיים). דבר זה בתורו מאפשר לרוח לפעול, דרך הגוף האסטראלי, על גוף האתר. כלומר, הטעם המר גורם לגוף האתרי להיות זמין לספיגת הרוח. חומצות המרה, המיוצרות בתהליך פירוק של כולסטרול, הן אלה שמחברות ביחד את הפעילות האסטראלית והפעילות האתריית.

הכבד מוציא חלק מחום הדם ומרכז אותו בנוזל המרה על מנת לעכל שומנים (חום מרוכז).

אבני מרה מופיעות כשהכבד קר מדי, כמות המרה שנוצרת מועטה, ויש נטייה להתגבשות שבהמשך בונה אבנים.

תפקיד המרה, אם כן, הוא לאפשר לגוף האסטראלי ולאני לפעול על הכבד, כך שהאימפולסים שלהם ישפיעו על פעילותו. תהליך האמולסיפיקציה (המסת השומנים) שמבצעות חומצות המרה "פותח" את השומנים ומאפשרת את פירוקם, דבר שמאפשר אחר כך את ספיגתם בגוף.

החיבור של מים ושומנים במיצי המרה מצביע גם הוא על החיבור בין האתרי (מים) והשומנים (אסטראלי) אותו הם מקיימים.

פעילות המרה

האני של האדם פעיל בדם ודרכו הוא מחצין את כוחות הרצון המהווים חלק ממהותו. הכבד מפריש כל יום כליטר מיצי מרה. חלק מחומצות המרה המופרשות

מסיס במים, כך שניתן לסלקו בקלות מהגוף.

דוגמא לכך הוא החנקן: חנקן הוא חומר המצוי בכל חלבון בגוף ובתהליך ייצור ופירוק חלבונים בכבד משתחרר חנקן בצורה של אמוניה (חומר קטלני ברעילותו). הכבד, בתהליך מופלא בפשטותו ובתחכמו, מחבר יחד 2 מולקולות של חנקן עם פחמן, מימן וחמצן ומייצר חומר חדש שנקרא שתנן (אוריאה) המופרש בשתן ובכך מנטרל את האמוניה.

לכבד תפקיד אקטיבי גם במצבי אלרגיה, עקב אותם תהליכי דטוקסיפיקציה של חלבונים.

לדוגמא: מספר מחלות עור נגרמות כאשר תהליך הניקוי אינו מתבצע כראוי על-ידי הכבד ואז העור לוקח על עצמו את התפקיד במקום הכבד. למשל באורטיקריה (סרפדת), חלבונים שלא טופלו כראוי על-ידי הכבד מנוטרלים על העור ואז מופיעה הדלקת האופיינית למחלה שנראית כמו צריבה אחרי נגיעה בעלי סרפד. טיפול נכון בכבד פותר את הבעיה בדרך כלל.

חישת המזון

הכבד חש את מצב הנוזלים בגוף ובנוסף את "זרם המזון" לגוף. הכבד מתואר כעין פנימית; איבר חישה החש כל דבר שנכנס לגוף כמזון. מזון בריא יפוזר בגוף, ומזון מזיק ינוטרל. חשוב להבין כי כל חומר במצב מינרלי אנ-אורגני מת כמו תרופות, סוכר מזוקק ותוספים רבים שקיימים במזונות תעשייתיים מהווה עומס על הכבד ולכן רצוי להמעיט בצריכתם.

הכבד מעורב כמעט בכל תהליך ביוכימי בגוף הקשור להפיכה של המזון לחומר אנושי:

בתחום הפחמימות - התהליך העיקרי הוא יצירת גליקוגן (מעין עמילן של החי המשמש כמאגר סוכר זמין). יצירת גליקוגן היא אם כן מתפקידו של הגוף האתרי, והגליקוגן מהווה ביטוי לפעילות האתרי בכבד. בעת הצורך הכבד מפרק גליקוגן לסוכר שמועבר לדם ומשם לשרירים. כך הכבד משתתף בשמירה על רמת סוכר נאותה בדם.

חלבונים - הכבד פעיל מאוד ביצירת חלבונים. רוב החלבונים המשמעותיים באורגניזם האנושי ובמיוחד בדם נוצרים בכבד.

שומנים - פעילות הכבד במטבוליזם של השומן באה לידי ביטוי בכך שהכבד מכיל שומנים בלתי רוויים בכמות גדולה (שומנים בלתי רוויים הם בעלי ערך קלורי נמוך יחסית ותגובתיות ביוכימית גבוהה ולכן קל לכבד לעבוד איתם ולהשתמש בהם). שומנים אלו מעודדים גדילה וחשובים מאוד לילדים.

השומנים הרוויים (הנפוצים בחטיפים רבים), לעומת זאת, מהווים מעמסה על הכבד והם בעלי השפעה מקשה ומנוונת.

לכבד יש שתי יכולות משמעותיות: נטרול רעלים (דטוקסיפיקציה) וחישת המזון.

סילוק רעלים

תהליך סילוק הרעלים בכבד מתבצע בצורה שבה הכבד לוקח את החומר הרעיל ומחבר אליו חומר נוסף כך שהחומר החדש שנוצר מחיבור זה הרבה פחות רעיל או לא רעיל כלל, ובנוסף חיבור זה מייצר חומר

לסיכום, מספר כללים על מנת לשמור על כבוד בריא:

- 1) יש לאכול ארוחות סבירות (אכילה עודפת מציפה את הכבד ומתישה אותו עד להופעת כבד שומני).
- 2) להימנע משומנים רוויים.
- 3) לצמצם ככל שניתן צריכה של סוכר, אלכוהול, תרופות וחומרים זרים אחרים.
- 4) להמנע מאינטלקטואליזציה מוקדמת של ילדים המעלה את הקור בכבד וגורמת לירידה בכוחות הרצון של הילד.
- 5) לטפל בהקדם במצבי פסימיזם, דיכאון, דאגה או לחץ ממושכים על מנת למנוע פגיעה בכבד.

לקריאה נוספת

- An Introduction To
 1) Anthroposophical Medicine:
 Extending The Art Of Healing
 by Victor Bott. Sophia books
 The Anthroposophical Approach
 2) to Medicine by Husemann / wolf.
 Anthroposophic press

ד"ר מוטי לוי הוא הרופא הראשי של "כללית רפואה משלימה" והמנהל הרפואי של התוכנית לרפואה משלימה בסמינר הקיבוצים.
 Motilevi9@gmail.com

של הכבד דומיננטי מדי - בדרך כלל תהיה חולשה בקוטב המפרק (קוטב המרה): חוסר חום ונטייה להיווצרות אבנים בכיס מרה. הכבד וכיס המרה מראים פעילות ריתמית עצמאית ברובה, ללא הקשר לארוחות. שלב הספיגה או ההטמעה של הכבד מתחיל ב-3:00 אחר הצהריים ומגיע לשיאו בסביבות 3:00 לפנות בוקר, במהלך זמן זה ישנה אגירה של גליקוגן, המעלה באופן משמעותי את משקל הכבד. שלב ההפרשה, החופף לתחילת הפעילות של כיס המרה, מתחיל ב-3:00 לפנות בוקר ומגיע לשיאו ב-3:00 בצהריים, במהלך שלב זה הגליקוגן מתפרק והופך לגלוקוז בדם. המצבים הללו מתאימים לתהליכי השאיפה והנשיפה של האדמה, ומצביעים על הקשר של האדם ומערכות גופו - גם במישור הפונקציונאלי ביותר - לחיי אורגניזם האדמה. המרה קשורה יותר ליום, בעוד שהכבד קשור יותר ללילה. המרה מחוברת יותר לתהליכים הכרטיים, בעוד שהכבד קשור יותר לתהליכים אנאבוליים בזמן השינה. הכבד מתווך בין מחשבות לבין מעשים המבוצעים על-ידי הגפיים. מצב של פגיעה בכבד, במיוחד אצל ילדים, עלול לגרום למצב של חוסר יכולת לבצע דברים, למרות שהרצון קיים. מכאן, מאחר וספיגה יכולה להתבצע רק אחרי פירוק המזון, ניתן להבין את הכלל המוכר "אכול בבוקר כמו מלך, בצהריים כמו נסיך, ובערב כמו אביון" שמתאים בדיוק לריתמוס הפעולה של הכבד.

למעיים נספגות שוב ומהוות את המקור העיקרי לגירוי אימפולס הרצון בדם; אם האימפולס חזק מדי האדם יציג התפרצויות זעם תכופות ואם חסרות חומצות האדם הופך להיות ישנוני. כלומר, המרה מאפשרת ביטוי של חוסן ויזומה מול העולם החיצון (שהם הביטוי של כוחות האני). תפקוד תקין של תהליכי המרה, יאפשר לאדם לפעול בעולם החיצון בצורה אופטימלית תוך ביטוי מאוזן של כוחות הרצון שלו.

ריתמוס כבד - כיס מרה

כבד פועלים בכפיפה אחת שני כיווני פעולה: הכיוון הבונה (אנאבולי-אתרי) אשר מייצר כמות עצומה של חומרים ותרכובות שונות המזינות ומתחזקות את הגוף והכיוון המפרק (קטבולי-עיצבי תחושתית) השייך לפעילות המרה ומאפשר את פירוק ועיכול השומנים. קיימת אם כן קוטביות בין הכבד לכיס המרה, המייצגת את הפולריות בין המערכת העצבית-חושית (מערכת העצבים והחושים) לבין המערכת המטבולית (מערכת העיכול והגפיים). הפעילות הריתמית מתווכת בין המערכת העצבית-חושית לבין המערכת המטבולית ומאפשרת את הפעולה הבריאה שלהן. העבודה המשותפת, הבריאה, של הכבד וכיס המרה הינה ריתמית, ומאפשרת פעילות אפקטיבית. לעומת זאת, פעילות לא נכונה של מערכת אחת לתוך השנייה תגרום להופעת מחלות. לדוגמא, אם הקוטב הבונה